

УДК 616.89:159.938:159.93]-053.2-085.851:636.7

Різник О.І.

канд. мед. наук., доц. НУ «Запорізька політехніка»

КАНІСТЕРАПІЯ В РОБОТІ З ДІТЬМИ З ПСИХОФІЗИЧНИМИ ПОРУШЕННЯМИ

Каністерапія – психотерапевтична методика лікування та реабілітації дітей із залученням спеціально дресованих та вивчених собак та один із видів спілкування людства з собакою, з давніх часів, вважалася допоміжною формою психологічної реабілітації завдяки своєму впливу на психіку людини. Останнім часом у цій галузі відбулися значні зміни, про що свідчать різні дослідження [1]. Взаємний зв'язок з тваринами став природнім та входить у комплексну терапевтичну допомогу дітям с психофізичними порушеннями у різних медичних, соціальних та освітніх закладах. На думку Балларіні [2], лікувальний ефект каністерапії включає чотири основні механізми: психологічний, емоційний, ігровий і фізичний стимули. Всі ці механізми в сукупності демонструють психосоматичний вплив зв'язку між людиною та твариною та взаємодії заходів за участю тварин [2, 3].

Каністерапія (латинською «kanis» – собака) є метод лікування або попередження захворювань, порушень, патологічних станів, вид взаємодії з собаками, а також інноваційний прийом соціалізації осіб з обмеженими можливостями, який надає можливість їх успішної інтеграції в сучасному співтоваристві. Каністерапія застосовується в психокорекційній роботі з дітьми з синдромом Дауна, дитячим церебральним паралічем, розладами аутистичного спектру, в роботі з гіперактивними дітьми, з тими, які мають проблеми у спілкуванні та поведінковій сфері та страждають від депресії, жертвами насильства в родині та сексуального насильства [4]. До важливих оздоровчих ефектів відносяться стимуляція чи мотивація, приємні емоційні переживання, такі як радість, розслаблення, відволікання від проблем чи болю, полегшення спілкування, психічна та соціальна підтримка, зниження артеріального тиску, покращення настрою та інші [5].

Дотики до домашніх улюбленців дають можливість довербальної трансляції емоційного стану, що має величезне значення у роботі з

дошкільнятами з порушеннями мови. Довербальний прояв почуттів та емоційного стану – це «універсальна мова». М'які і ніжні дотики дитини говорять про вираження турботи, різкі і сильні, болючі – позначають агресію. Виразність почуттів стимулює формування дрібної моторики пальців рук. Таким чином, спілкування з собаками – це сильний мотиваційний фактор для дітей із різними психофізичними порушеннями [7].

Комунікація з собаками дає багато можливостей для формування комунікативних навичок в дитячому середовищі та їхньої спільної діяльності. Спілкування з тваринами збагачує міжособистісні комунікації, тому що для взаємодії з собакою необхідно відчувати її настрій та узгодити з нею свою поведінку, вміти інтерпретувати її поведінку та ясно висловити свої бажання. Співдія з улюбленцем навіює у дитини позитивні почуття та емоції. Собака відкрито показує свої почуття, емоції, співпереживає дітям, що допомагає їм цілком розкритися, висловити свої позитивні емоції. В такі моменти фахівцеві простіше налагодити з дітьми порозуміння. Спланована структура занять (певна послідовність дій, заданий темп, правила спілкування з твариною) посилює враження психолого-педагогічного впливу на дітей та сприяє розвитку комунікативних умінь. Спілкування з собачкою (прогулянка, турбота, дресирування) потребує від дітей таких якостей, як самодисципліна, самоорганізація, впевненість, уміння відчувати свої емоції та управляти ними, саме ці якості розвиваються під час занять каністерапією [6].

Таким чином, каністерапія дозволяє розвивати комунікативні уміння у дітей з психофізичними порушеннями за рахунок спільної дії, яка торкається всіх аспектів психофізичного формування дитячого організму. Цей вплив має стійкий тривалий характер, після таких занять спостерігається емоційна залученість дітей, здійснюється перенесення вивчених дій та вмінь у соціальне середовище. Каністерапія сприяє розвитку розумових та емоційних здібностей, покращенню опорно-рухових функцій та мілкої моторики, а також посилює ефективність розвитку особистості при корекції, реабілітації та соціальної адаптації дітей з особливостями розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Schuurmans L., Enders-Slegers M. J., Verheggen T., Schols J. Animal – Assisted Interventions in Dutch Nursing Homes: A Survey. *J. Am. Med. Dir. Assoc.* 2016, Jul 1, 17(7), p. 647-653.
2. Ballarini G. Pet therapy Animals in human therapy. *Acta BioMedica.* 2003.; vol. 74 (2), p. 97-100.
3. Cevizci S., Erginoz E., Baltaş Z. A new assisted therapy concept for improving of mental health - Animal assisted therapy. *Nobel Med.* 2009, vol. 5 (1), p. 4-9.
4. Cevizci S., Animal assisted therapy for improving human health. *TAF Prev. Med. Bull.* 2009, vol. 8 (3), p. 263-272.

5. Kongable L. G., Buckwalter K. C., Stolley J. M. The effects of pet therapy on the social behavior of institutionalized Alzheimer's clients. *Arch. Psychiatr. Nurs.* 1989, vol. 3 (14), p. 191-198.
6. Kalinova V. Canistherapy as Supporting Rehabilitation Method in Czech Republic. *J Public Health Manag Pract.* 2006, vol. 7 (2), p. 261-271.
7. Tsai Ch. Ch., Thomas S. A. The Effect of Animal-Assisted Therapy on Stress Responses in Hospitalized Children. *Anthrozoos.* 2010, vol. 23 (3), p. 245-258.
8. Chandler C. K. Animal-Assisted Therapy in Counseling. Second Edition. London: Routledge Taylor & Francis Group, 2012, ISBN 978-0-415-88833-2.